

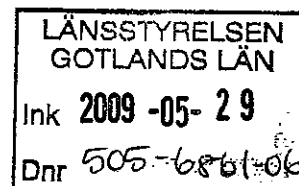

NACKA TINGSRÄTT

DOM
2009-05-28
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 5876-07

8570
FL |
v
aread

KLAGANDE OCH MOTPART

1. AJ dödsbo

Företrädare: Advokat LH

2. Träimpregnering Gotland AB i likvidation

Företrädare: AJS

KLAGANDE OCH MOTPART

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Gotlands kommun
621 81 Visby

MOTPART TILL MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

VJ dödsbo

Företrädare: Advokat LH

ÖVERKLAGADE BESLUT

Länsstyrelsen i Gotlands län, miljövardsenhetens beslut 2007-11-02 i ärende nr
505-6861-06 och 505-6862-06

SAKEN

Överklagande av beslut angående sanering av förorenade områden på fastigheten
Vall Hardings 1:7 m.fl. i Gotlands kommun

Dok.Id 141127

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: nacka.tingsratt@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00

DOMSLUT

Miljödomstolen undanröjer Miljö- och hälsoskyddsnämndens i Gotlands kommun och Länsstyrelsens i Gotlands län beslut.

Miljödomstolen avslår nämndens yrkande om att dödsboet efter VJ , dödsboet efter AJ och Träimpregnering Gotland AB i likvidation ska förpliktigas att utföra saneringen.

Miljödomstolen avslår dödsboet efter VJ , dödsboet efter AJ AJ och Träimpregnering Gotland AB i likvidations yrkanden om ersättning för rättegångskostnader hos länsstyrelsen och miljödomstolen.

BAKGRUND

På fastigheten Vall Hardings 1:7 har det sedan 1950-talet bedrivits sågverksamhet samt träimpregnering med kreosot. Verksamheten, som i stort sett helt upphörde under slutet av 1990-talet, har i tur och ordning bedrivits av VJ , AJ och Träimpregnering Gotland AB. Verksamheten har lett till att fastigheten har förorenats. Fastigheten är upptagen som nummer ett på Länsstyrelsens i Gotland län (länsstyrelsen) lista över de mest förorenade områdena på Gotland där störst risk föreligger för människors hälsa och miljön. VJ och AJ har avlidit och Träimpregnering Gotland AB är föremål för likvidation.

Med anledning av föroreningarna har en plan för efterbehandling av fastigheten tagits fram. Kostnaden för nödvändig behandling har uppskattats till mellan 11 och 15 mkr.

Den 28 september 2006 beslutade Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Gotlands kommun (nämnden) att, med stöd av 26 kap. 9 § samt 10 kap. 1, 2, 4 och 6 §§ miljöbalken förpliktiga Träimpregnering Gotland AB, VJ dödsbo och AJ dödsbo att solidariskt till nämnden betala elva miljoner kronor. I beslutet anförde nämnden bl.a. följande. Kännedom om

verksamhetsutövarnas betalningsförmåga saknas och ett föreläggande för verksamhetsutövarna att utföra efterbehandlingsåtgärder kan därför vara otjänligt och onödigt betungande. Även om inte full betalning erhålls finns möjlighet att erhålla statsbidrag till saneringen. Nämnden förbehåller sig rätten att återkomma med ytterligare krav. Inbetalningen bör ske till tillsynsmyndigheten som i sin tur betalar ut till den som åtar sig att utföra efterbehandlingsåtgärder. Skulle sådana ~~åtgärder inte bli utförda inom två år från att beslutets lagakraftvägande eller bedöms~~ få en mera begränsad omfattning, får nämnden ompröva denna form av deposition och överväga om hela eller viss del kan återbetalas.

Efter överklagande till länsstyrelsen ändrades nämndens beslut vad avser kraven mot **AJ** dödsbo och Träimpregnering Gotland AB på så sätt att de solidariskt förelades att till nämnden betala 5,5 mnkr. Beslutet avseende **VJ** dödsbo undanröjdes av länsstyrelsen då tre decennier förflutit sedan detta dödsbo skiftades.

YRKANDEN M.M.

Träimpregnering Gotland AB i likvidation (bolaget) yrkar att miljödomstolen i första hand upphäver Länsstyrelsens beslut i vad avser betalningsåläggandet för bolaget samt tillerkänner bolaget ersättning för dess kostnader å målet i länsstyrelsen med skäliga 30 000 kr. I andra hand yrkar bolaget att ärendet återförvisas till länsstyrelsen för kompletterande utredning. I tredje hand yrkar bolaget att miljödomstolen kraftigt nedsätter det belopp bolaget har förpliktigats att utge. Bolaget yrkar ersättning för sina kostnader i miljödomstolen med 75 000 kr samt moms på beloppet. Bolaget anför bl.a. följande till grund för överklagandet. Det överklagade beslutet saknar närmare uppgift och utredning om hur den utdömda betalningsskyldigheten beräknats. Ett minimikrav för att överväga ett mot enskild part riktat beslut om betalningsskyldighet av detta slag måste vara att fråga är om en faktiskt uppkommen kostnad, eller om kostnader som med tillräcklig säkerhet kunnat bedömas och som den utsatta parten haft tillfälle att ta del av och yttra sig över. Så är i förevarande ärende inte fallet. Beslutet hänvisar till en mycket översiktlig bedömning – som uppges förekomma i en handling som inte lagts fram i ärendet – som skulle indikera en kostnad om mellan 11 till 15 mnkr för en inte

närmare preciserad markbehandling. Vidare föreligger det ännu inte något beslut om att någon markbehandling på fastigheten överhuvudtaget skall vidtagas. Den utredning som ligger till grund för beslutet är inte tillräcklig för att besluta om betalningsskyldighet. Avseende rättegångskostnaderna föreligger med tillämpning av miljöbalkens rättegångsregler (MB 20:3) synnerliga skäl att nämnden åläggas ersätta bolaget eller i vart fall bidra till bolagets kostnader å målet. I detta avseende ~~får bolaget åberopa, att nämnden på ett icke försvarligt sätt förorsakat bolaget~~ onödigt kostnad genom det sätt beslut tagits och målet förts på. Särskilt anmärkningsvärt finner bolaget att nämnden åberopat de processanvisningar som skulle ha erhållits underhand av Naturvårdsverket. Nämnden har i denna del med full vetskap om verkliga förhållandet lämnat helt vilseledande uppgifter om vad Naturvårdsverket uppgivit. Bolaget bifogar skrivelse från Naturvårdsverket av den 31 mars 2006 ställd till Gotlands kommun samt rapport från IVL av den 6 december 2006 och offert från IVL av den 18 januari 2007.

Dödsboet efter AJ yrkar att miljödomstolen i första hand undanröjer länsstyrelsens beslut och tillerkänner dödsboet ersättning för dess kostnader i målet hos länsstyrelsen med där yrkat belopp. I andra hand yrkar dödsboet att ärendet återförvisas till länsstyrelsen för ny behandling. I tredje hand yrkar dödsboet att miljödomstolen nedsätter det belopp dödsboet må åläggas utge till en symbolisk summa. Dödsboet yrkar ersättning för rättegångskostnader med 80 000 kr samt moms på beloppet för sina kostnader i miljödomstolen. Dödsboet anför bl.a. följande till stöd för sin talan. Den av länsstyrelsen ålagda betalningsskyldigheten saknar stöd i miljöbalken. Då några saneringsarbeten på fastigheten överhuvudtaget varken bestämts eller upphandlats, finns inte rimligen underlag för ett beslut att ålägga dödsboet som enskild part betalningsskyldighet, i vart fall inte i sådan omfattning som det överklagade beslutet skulle medföra. De utredningar som hittills gjorts kan inte läggas till grund för att bestämma omfattningen av den sanering som möjligen kan behöva göras på fastigheten. Samma skäl som anförts av bolaget avseende ersättning för rättegångskostnader anføres även av dödsboet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden yrkar i första hand att nämndens beslut fastställs. Nämnden yrkar i andra hand att Miljödomstolen förpliktar VJ

dödsbo, AJ dödsbo och Träimpregnering Gotland AB att solidariskt utföra förordade åtgärder enligt avsnitt 8.5.2 i Länsstyrelsens i Gotlands län huvudstudie den 27 januari 2005 avseende Södervägs brädgård. Nämnden bestrider att utge ersättning för rättegångskostnader. Nämnden anför bl.a. följande. Nämnden åberopar i ärendet befintlig utredning till stöd för att länsstyrelsen gjort felaktiga bedömningar i ansvarsfrågorna. Länsstyrelsens beslut är även bristfälligt motiverat ~~då jämkningsskäl inte närmare har motiverats, vilket krävs för att lika fall skall~~

kunna behandlas lika. Beträffande frågan om förskottering av medel från enskilda för att få till stånd ett avhjälpande projekt får nämnden framhålla att den reglering som finns är den i 10 kap. och 26 kap. miljöbalken. Det kan naturligtvis argumenteras att något inte kan bekostas innan någon utgift hafts. Å andra sidan är det svårt att få till stånd ett avhjälpande innan finansieringen är klar. Skulle däremot avhjälpande projekt inte bli av, skall naturligtvis förskotteringen återredovisas. Alternativet är att förelägga motparterna att solidariskt utföra samma avhjälpandeåtgärder. En sådan förpliktelse, vilket företagsekonomiskt torde innebära motsvarande reservationer för kostnaderna med belopp minst motsvarande de som nu begärs förskotterade, är otvivelaktig möjlig. Vid sådant förhållande och då nämnden menade att föreläggande om solidariskt utförande vore mera ingripande än en betalningsförpliktelse är det nämndens bedömning alltså att nämndens föreläggande är rätt och billigt. Föreläggandet är utformat med stöd av Naturvårdsverket. Yrkandet om ersättning för rättegångskostnader kan inte lagligen bifallas.

Dödsboet efter VJ bestrider bifall till nämndens talan och yrkar ersättning för rättegångskostnader. Dödsboet åberopar huvudsakligen samma omständigheter som anförts avseende dödsboet efter AJ .

Bolaget bestrider bifall till nämndens andrahandsyrkande om justerat föreläggande.

DOMSKÅL

Miljödomstolen har i beslut den 8 maj 2009 avvisat från parterna framställda yrkanden om syn och förhör med partssakkunnig. Miljödomstolen har vidare i beslutet avslagit yrkandena om muntlig förhandling.

I 10 kapitlet miljöbalken finns bestämmelser om efterbehandling av förorenade områden. Enligt 10 kap. 4 § miljöbalken är den som är ansvarig för föroreningarna skyldig att under vissa omständigheter utföra eller bekosta efterbehandlingsåtgärder.

~~Bestämmelserna om vad som bl.a. med stöd av 10 kap. kan åläggas ansvariga~~

förorenare återfinns i 26 kap. miljöbalken om tillsyn. Enligt 26 kap. 9 § miljöbalken kan en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i det enskilda fallet. Ett föreläggande kan dock endast avse att en adressat eller flera adressater utför en närmare bestämd prestation. Vilket i detta fall skulle innebära att utföra en sanering av området. Nämndens föreläggande avser dock inte att dödsbona och bolaget ska utföra efterbehandling av området utan istället direkt betala en viss uppskattad summa pengar till miljö- och hälsoskyddsnämnden. Inbetalningen ska enligt nämndens beslut ses som en form av deposition. Ett sådant föreläggande avser inte ett förbud och heller inte en faktisk åtgärd. Det är heller inte ett beslut om verkställighet och rättelse på den felandes bekostnad enligt 26 kap. 17 eller 18 § miljöbalken. Föreläggandet är därför inte lagligen möjligt att utfärda och ska undanröjas. Det kan även tilläggas att ett verkställt föreläggandet om deposition får långtgående konsekvenser för bolaget och dödsbona utan att det därmed är säkert att saneringen verkligen genomförs. Föreläggandet kan därför inte heller anses stämma överens med den proportionalitetsprincip som föreskrivs i 26 kap. 9 § andra stycket miljöbalken.

Nämndens har även framställt ett yrkande i andra hand innebärande att bolaget och dödsbona ska föreläggas att utföra saneringen. Miljödomstolen finner med anledning av den s.k. instansordningsprincipen inte att det är möjligt att detta yrkande prövas nu i miljödomstolen utan att först ha prövats av underliggande instanser. Yrkandet ska därför avslås.

Yrkanden om rättegångskostnader har framställts i målet. Dessa yrkanden avser både handläggningen hos länsstyrelsen och miljödomstolen. Målet rör åtgärder som vidtagits inom ramen för myndigheternas tillsynsverksamhet. Av praxis (se bl.a.

Miljööverdomstolens dom 2001-01-29 i mål nr M204-00 [MÖD 2001:5] framgår att förvaltningsprocesslagen gäller fullt ut i mål om tillsyn hos miljödomstol.

I förvaltningsprocesslagen saknas regler om rätt till ersättning för rättegångskostnader. I förvaltningsdomstolarnas praxis har en part undantagsvis förpliktats att ersätta motpartens kostnader i målet och då så gott som uteslutande i mål där enskilda parter stått mot varandra. Miljödomstolen finner därmed att

ersättning för kostnaderna i miljödomstolen inte ska utgå. För handläggningen hos länsstyrelsen gäller förvaltningslagen. Även enligt denna lag med tillhörande praxis utgår inte ersättning för rättegångskostnader. Yrkandena om rättegångskostnader hos miljödomstolen och länsstyrelsen ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga

Överklagande ställt till Svea hovrätt, Miljööverdomstolen, ska ha kommit in senast den 18 juni 2009. Prövningstillstånd krävs.

Johan Svensson

Bengt Jonsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Johan Svensson, ordförande, och miljørådet Bengt Jonsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna-Pia Johansson.

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I MILJÖMÅL

Den som vill överklaga miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till miljödomstolen.**

Överklagandet prövas av Svea Hovrätt, Miljööverdomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till miljödomstolen inom tre veckor från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till miljödomstolen och måste ha kommit in till miljödomstolen inom en vecka från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Miljööverdomstolen meddelar **prövningstillstånd**. Miljööverdomstolen lämnar prövningstillstånd om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas,
2. anledning förekommer till ändring i det slut som miljödomstolen har kommit till, eller
3. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står miljödomstolens avgörande fast. Det är därför

viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av miljödomstolens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende miljödomstolens dom enligt klagandens mening är oriktig,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Om klaganden anlitar ombud ska ombudet sända in fullmakt i original samt uppge namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar lämnas av miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.